

sl.1. Plakat izložbe *Osiek = Ausstellung Essek*. Osijek: s. n., 1889. Iz fundusa Muzeja Slavonije Osijek, Odjel hemeroteke

sl.2. Raspored = Programm U odlučnom času i dr. Essek: Juli Pfeiffer, 1913. Iz fundusa Muzeja Slavonije Osijek, Odjel hemeroteke

sl.3. Armuth und Edelsinn. Essegg: s. n., 1837. Iz fundusa Muzeja Slavonije Osijek, Odjel hemeroteke

sl.4. Objava otvorenja "Srijemski podrum". Osijek: s. n., 1911. Iz fundusa Muzeja Slavonije Osijek, Odjel hemeroteke

U travnju 2008. godine u Muzeju Slavonije Osijek otvorena je izložba pod nazivom *Plakat za plakat*. Riječ je o izložbi mr. sc. Marine Vinaj, današnje knjižničarske savjetnice i voditeljice Odjela hemeroteke¹, iz čijega je bogatog fonda i nastala ova zanimljiva izložba, iznimno važna za društvenu, kulturnu, gospodarsku i političku povijest grada Osijeka.

Izložba je popraćena prikladnim katalogom plakata u čijem je uvodu, navođenjem Susanne Sonntag, autorica naglasila njihovu namjenu i važnost kao medija koji treba zavesti, potaknuti, prodati, obrazovati, uvjeriti, apelirati... nametnuti se onima koji bi inače prošli pokraj njega ne primijetivši ga.²

Na početku kataloga otisnut je sažetak na engleskom jeziku koji donosi najvažnije informacije o zbirci plakata u vlasništvu Muzeja Slavonije Osijek. Nadalje, autorica izložbe i kataloga mr. sc. Marina Vinaj objašnjava pojavu plakata i njihov razvoj, promjene (kako sadržajne, tako i formalne) i njihovo značenje kroz povijest, napose osječku, zbog prikaza nekadašnjeg života na području toga grada. Kako svu literaturu autorica navodi kroz bilješke ispod teksta, popis literature ne nalazi se izdvojen na zasebnom mjestu.

Iz kataloga saznajemo kako se u Odjelu hemeroteke Muzeja Slavonije Osijek nalazi više od pet tisuća plakata koji su prikupljeni kroz stotinu trideset i jednu godinu postojanja samoga Muzeja, a svjedoci su življenja grada Osijeka više od stotinu i sedamdeset godina. Naime, najstariji osječki plakat³ u zbirci otisnut je 1837. godine, a riječ je o plakatu osječke predstave *Armuth und Edelsinn*.

Mr. sc. Marina Vinaj plakate je podijelila u pet tematskih skupina – kazališni, filmski, prigodni, komercijalni te politički, a zaustavila se na poslijeratnim⁴ plakatima. Tako je najmlađi plakat zastupljen na izložbi politički plakat iz 1950. godine – *Program proslave 1. maja*. Autorica se posebno osvrnula na svaku skupinu plakata i opširno ih opisala.

U katalogu je obrađen i kvalitetnom fotografijom prikazan tristo i jedan plakat Odjela hemeroteke. Plakati su pobrojani prema unaprijed uspostavljenim i spomenutim skupinama. Tako su se najbrojnijima pokazali kazališni plakati (njih stotinu dvadeset i tri), zatim slijede filmski (sedamdeset i jedan), kulturni (pedeset i četiri), politički (trideset i osam), dok su najmanje zastupljeni gospodarski (njih petnaest). Unutar skupina slijedi kronološki prikaz plakata, odnosno prikaz prema godini, mjesecu i danu održavanja predstave, filma, određenoga događaja. Prilikom kataložnoga opisa mr. sc. Marina Vinaj koristila se Međunarodnim standardnim bibliografskim opisom neknjižne građe ISBD (NBM).

1 Mr. sc. Marina Vinaj voditeljica je Knjižnice Muzeja Slavonije Osijek, koja je radi bolje organizacije građe podijeljena na dva odjela – Odjel muzealnih tiskopisa i Odjel hemeroteke.

2 Usp. Richards, M.: *Uspori i pad plakata*, NIP Borba, 1971., str. 4. Citirano prema Vinaj, M.: *Plakat za plakat*, Muzej Slavonije Osijek, 2008., str. 3.

3 Vinaj, M.: *Plakat za plakat*, Muzej Slavonije Osijek, 2008., str. 3.

4 Riječ je o Drugome svjetskom ratu.

sl.5. Plakat za film *Divlje orhideje*; s Greta Garbo. Metro Goldwyn Mayer, 1930. Iz fundusa Muzeja Slavonije Osijek, Odjel hemeroteke

sl.6. Plakat Kulturno-historijske izložbe Gradskog muzeja, Tjedan jeftinoće. Osijek: Štamp. zavod, 1933. Iz fundusa Muzeja Slavonije Osijek, Odjel hemeroteke

Kreativno je riješen i dizajn publikacije. Naime, katalog izložbe *Plakat za plakat* odgovara dimenzijama plakata – 49 cm x 34 cm, čime je atipičan, odudara od standardnih formata u obliku knjige, a time je i posebno zanimljiv jer i sam, poput plakata, privlači znatiželjnike.

Autorica je tako izložbom i katalogom plakata iz zbirke Muzeja Slavonije Osijek nastojala, i uspjela, upozoriti na važnost neknjižne građe kao jednakovrijedne građe u oslikavanju prošlosti određene sredine, kao na njezino bogatstvo u fundusu Muzeja Slavonije Osijek.

Primljeno: 12. rujna 2009.

MARINA VINAJ: "POSTER AFTER POSTER"

In April 2008 an exhibition was opened in the Museum of Slavonia in Osijek entitled *Poster after Poster*. This was an exhibition of Marina Vinaj, MSc, library adviser and head of the press clipping department, from the rich holdings of which this interesting exhibition derived, one exceptionally important for the social, cultural, economic and political history of the city of Osijek.

The author of the exhibition and the catalogue, Marina Vinaj, discusses the appearance of the poster and its development, changes (in content and in form) and its importance through history, particularly in Osijek, because of the depictions it provides of life as it once was in the area of the city. From the catalogue, we discover that in the press clippings department of the Museum of Slavonia in Osijek there are more than five thousand posters, collected over the 131 years of existence of the museum itself, telling of the way life was lived in Osijek for more than a hundred and seventy years.

The creator of the exhibition and author of the catalogue of posters of the collection of the Museum of Slavonia in Osijek has succeeded in her endeavour to draw attention to the value on the non-book material, just as important as the book material in depicting the past of a given milieu, as well as to its richness in the holdings of the Museum of Slavonia in Osijek.

Plakat za plakat: iz zbirke Muzeja Slavonije Osijek / Marina Vinaj; [prijevod sažetka Dubravka Papa; fotografije Marin Topić]. Muzej Slavonije Osijek, 2008. – 39 str.: ilustr.; 49 cm

ISBN 978-953-6191-41-3